

Młody inwestor na giełdzie

czyli

Nie wszystko złoto co się świeci

dr Mirosław Kachniewski
Szkoła Główna Handlowa
Stowarzyszenie Emitentów Giełdowych

Najbardziej typowe problemy inwestora

- Zależność pomiędzy zyskiem a ryzykiem
- Mózg nas oszukuje
- Inne błędy inwestorów

Zależność pomiędzy zyskiem a ryzykiem

- Jeśli są szanse na duży zysk, to oznacza, że trzeba zań zapłacić ryzykiem
- Im większy zysk, tym większe ryzyko
- Jeśli byłby duży zysk przy małym ryzyku, inni by to już wykorzystali
- Jeśli ktoś oferuje Ci wysoki zysk przy małym ryzyku, to dlaczego sam z tego nie skorzysta?
- Jeśli szukasz wysokich zysków na giełdzie, pewnie zostaniesz bankrutem ☹️

Mózg nas oszukuje

- Nasz mózg myśli „na skróty”
- Skróty mogą wyprowadzić w maliny
- Im szybciej Twój mózg podjął decyzję, tym bardziej poszedł na skróty

Inaczej oceniamy straty i zyski

Co wolicie:

- Zapłacić mi 10 zł czy zapłacić mi 0 zł jeśli wypadnie orzeł, a 20 zł, jeśli wypadnie reszka?
- Dostać ode mnie 10 zł czy dostać ode mnie 0 zł jeśli wypadnie orzeł, a 20 zł, jeśli wypadnie reszka?
- Zyski kasujemy za szybko, a stratom pozwalamy długo rosnać

Jeśli to zrobiłem, to było to właściwe

- Skoro raz nad czymś myślałem przez tydzień i doszedłem do jakiegoś wniosku, to ten wniosek jest słuszny
- Przyzwyczajenie do własnych osądów
- Ignorowanie informacji, które nie pasują do tych osądów
- Powoduje to utrzymywanie status quo – w tym rosnących strat

Inaczej oceniamy tych, których lubimy

- Plucie na ulicę jest złe
- Ale jeśli robi to nasz ulubiony kolega, to uważamy, że jest ok.
- To samo na giełdzie – dzielimy spółki na „dobre” i „złe”
- Oczekujemy, że „dobre” spółki przyniosą zyski...
- ...a „złe” straty
- Choć to przecież nie ma żadnego uzasadnienia!

„Są na świecie rzeczy, o których nie śniło się filozofom”

A nam się wydaje, że zjedliśmy wszystkie rozumy:

- Podejmujemy decyzje w oparciu o dane dostępne w pamięci
- Spotykamy się w życiu z małymi (z punktu widzenia statystyki) próbami
- Próbom tym nadajemy walor reprezentatywności
- Na podstawie jednostkowych przypadków wyciągamy uogólniające wnioski

„Psychologiczne granice”

- „Nie dam 1,5 zł za kilo kartofli”
- „Cena ropy nie może przekroczyć 100 USD za baryłkę”
- „Nie sprzedam tych akcji po 75, bo kupiłem po 84”
- „Kupię akcje po 27, bo analitycy wyceniają je na 31”

Inne błędy inwestorów

- Nadmierna pewność siebie
- Iluzja kontroli
- Nadmierny optymizm
- Zachowania stadne

Nadmierna pewność siebie

- Bardziej precyzyjne prognozy w odniesieniu do dalszej przyszłości
- Zdarzenia „pewne” i „niemożliwe”
- Sukces wzmacnia pewność siebie
- Zrzucanie porażek na innych

Iluzja kontroli

- Przekonanie o dużym wpływie na rzeczywistość
- Większa skłonność do odgadywania przyszłości niż przeszłości
- Czynniki wzmagające iluzję kontroli:
 - Udział w procesie
 - Wiedza na dany temat

Nadmierny optymizm

- Przypisywanie pozytywnym zjawiskom większego prawdopodobieństwa wystąpienia
- Zjawisko to występuje częściej jeśli dana osoba uważa, że ma wpływ na prognozowane wielkości

Zachowania stadne

- Konieczne do przetrwania
- 40 milisekund czyni różnicę
- Wpływ na hossę i bessę
- Wbrew pozorom zachowania stadne pozwalają na pewne ograniczenie ryzyka
- ... ale najlepsi inwestorzy zachowują się inaczej

Dziękuję za uwagę

dr Mirosław Kachniewski
Szkoła Główna Handlowa
Stowarzyszenie Emitentów Giełdowych